

ARAŞTIRMA MAKALESİ

Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları ve Kurumsal Sürdürülebilirlik Çerçevesinde “Sürdürülebilirlik Zirvesi: Değer Odaklı Yaklaşım Paneli” Doküman Analizi

Yazışma yazarı:

Gökçen AVCU,
avcugokcen@gmail.comGökçen AVCU¹, Canan Gamze BAL²

Referans: Avcu, G. ve Bal, C.G. (2024). Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları ve Kurumsal Sürdürülebilirlik Çerçevesinde “Sürdürülebilirlik Zirvesi: Değer Odaklı Yaklaşım Paneli” Doküman Analizi, *Çevre, İklim ve Sürdürülebilirlik*, 25(1), 1–14.

Makale Gönderimi : 15 OCAK 2023
Online Kabul : 15 OCAK 2024
Online Basım : 18 NISAN 2024

¹Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü, Yönetim ve Organizasyon, Kahramanmaraş, Türkiye.
ORCID: 0000-0002-6857-6140

² Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü, Yönetim ve Organizasyon, Kahramanmaraş, Türkiye.
ORCID: 0000-0003-1031-2588

Özet “Gezeganimizi hayatta tutmak adına sürdürülebilirlik bu kadar önemliken uygulamada yanlış olan ya da eksik kalan ne?” sorusu cevaplanması gereken en temel soru olarak karşımıza çıkmaktadır. İşte bu noktada sürdürülebilirlik adına hem uygulayıcı hem örnek teşkil edici olan işletme yöneticilerinin ve akademisyenlerin kavrama bakışı önem arz etmektedir. Araştırmanın amacı, iş dünyasından uygulayıcıların ve akademisyenlerin Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri’nden en çok hangileri hakkında görüşlerinin olduklarını tespit etmek ve bu konuda çözüm geliştirmektir. Nitel araştırmamızın verileri, Harvard Business Review Türkiye dergisinin “27 Nisan 2021 tarihindeki Sürdürülebilirlik: Değer Odaklı Yaklaşım Paneli”ndeki katılımcılardan elde edilmiş olup verilerin çözümlenmesinde içerik analizi kullanılmıştır. Tematik analizler MAXQDA nitel veri çözümlene programı kullanılarak çözümlenmiştir. Genel olarak baktığımızda Birleşmiş Milletler Sürdürülebilirlik Hedefleri kapsamında yapılan kodlamada araştırma kapsamındaki panel katılımcılarının üzerinde en fazla durdukları kodlar; “barış, adalet ve güçlü kurumlar”, “amaçlar için ortaklıklar”, “karasal yaşam” ve “insana yakışır iş ve ekonomik büyüme”dir. Bu sonuç sürdürülebilirlik kavramının ruhuyla birebir örtüşmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilirlik, Kurumsal sürdürülebilirlik, Sürdürülebilir kalkınma

Sustainability Summit: Value-Focused Approach Panel” Document Analysis in the Framework of Sustainable Development Goals and Corporate Sustainability

Abstract “While sustainability is so important to keeping our planet alive, what is wrong or missing in practice?”. This is the most fundamental question that needs to be answered. At this point, the concept perspective of business managers and academics, who are both practitioners and exemplary in the name of sustainability, is important. The research aims to determine which of the business world practitioners and academicians have the most opinions about the United Nations Sustainable Development Goals and to develop solutions in this regard. The data of our qualitative research was obtained from the participants in the “Sustainability: Value-Focused Approach Panel” of the Harvard Business Review Turkey magazine on April 27, 2021, and content analysis was used to analyze the data. Thematic analyzes were analyzed using the MAXQDA qualitative data analysis program. When we look at it in general, in the coding made within the scope of the United Nations Sustainability Goals, the most emphasized by the panel participants within the scope of the research are; “peace, justice and strong institutions”, “partnerships for the goals”, “life on land” and “decent work and economic growth”. This result fully coincides with the spirit of the concept of sustainability.

Keywords: Sustainability, Corporate sustainability, Sustainable development

bakış açılarını ortaya koymaktadır ve eksiklikler konusunda öneriler sunmakta olup literatüre katkı sunacağı düşünülmektedir.

1. Giriş

Brundtland Konferansı'nda oluşturulan "Ortak Geleceğimiz" raporunda ilk kez sürdürülebilir kalkınmanın kurumsal anlamda tanımı yapılmıştır. Sürdürülebilir Kalkınma; gelecek nesillerin kendi ihtiyaçlarını karşılayabilme yeteneğinden ödün vermeden, bugünün ihtiyaçlarını karşılayan bir gelişme olarak tanımlanmıştır (World Commission on Environment and Development, 1987).

1997'de Elkington (1997) tarafından geliştirilen "Triple Bottom Line" (TBL) üçlü sorumluluk kavramı literatüre kazandırılmıştır. Elkington'a göre üçlü sorumluluk; kuruluşların iş hedeflerinin içinde faaliyet gösterdikleri toplumlardan ve çevrelerden ayrılamaz olduğunu öne sürer ve kurumsal performansın ekonomik, sosyal ve çevresel parametrelerle ölçülmesi ve raporlanması anlayışı üzerine kurulmuştur (Elkington, 1997).

Eylül 2015'te, Birleşmiş Milletler'de (BM) düzenlenen özel bir zirvede 193 ülke tarafından yeni bir dizi kalkınma hedefi kabul edilmiştir. Bunlar, 2030 yılına kadar dünyanın her köşesinde yoksulluğu sona erdirmeyi, cinsiyet eşitliğini sağlamayı ve gıda güvenliğini sağlamayı amaçlayan "Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri" olarak adlandırılmaktadır.

Günümüzde firmalar açısından rekabetin bir göstergesi olarak kurumsal sürdürülebilirlik kavramı da yaygınlaşmaktadır. Commission of the European Communities (2001)'e göre kurumsal sürdürülebilirlik; şirketlerin sosyal ve çevresel kaygılarını ticari faaliyetleriyle birleştirmesi ve paydaşlarının da gönüllü olmalarına olanak sağlayan bir kavramdır.

Tartışmalar, sürdürülebilirlik girişimlerinin ve stratejik yönelimin, maliyet azaltma (Stead ve Stead, 2009), itibar etkileri (Falkenberg ve Brunsael, 2011), yenilikçilik (Santos vd., 2009) ve ekonomik performans gibi diğer faktörlerle doğrudan bağlantılı olduğunu göstermektedir.

Araştırmanın amacı, iş dünyasından uygulayıcıların ve akademisyenlerin Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri'nden en çok hangileri hakkında görüşlerinin olduğunu tespit etmek ve bu konuda çözüm geliştirmektir. Bu genel amaca bağlı olarak hazırlanan araştırma sorusu, "Sürdürülebilirlik Zirvesi: Değer Odaklı Yaklaşım Paneli'ndeki işletme yöneticilerinin ve akademisyenlerin sürdürülebilirlikle ilgili kullandıkları anahtar kavramlar nelerdir?" şeklinde belirlenmiştir. Bu çalışma için Harvard Business Review dergisinin düzenlediği, "Sürdürülebilirlik Zirvesi: Değer Odaklı Yaklaşım", paneline katılmak suretiyle panelin video kaydı alınmıştır. Araştırmada 23 konuşmacının ses kaydından toplanan veriler, nitel araştırma çözümleme tekniklerinden betimsel çözümleme tekniği ve MAXQDA nitel veri çözümleme programı kullanılarak çözümlenmiştir. "Gezegenimizi hayatta tutmak adına sürdürülebilirlik bu kadar önemliyken uygulamada yanlış olan ya da eksik kalan ne?" sorusu cevaplanması gereken en temel soru olarak karşımıza çıkmaktadır. İşte bu noktada sürdürülebilirlik adına hem uygulayıcı hem örnek teşkil edici olan işletme yöneticilerinin ve akademisyenlerin kavrama bakışı önem arz etmektedir. Çalışma sonucunun bu noktada farkındalık yaratacağı düşünülmekte olup çalışma, uygulayıcıların sürdürülebilirlik kavramı ile ilgili

Makalenin yapısı şu şekildedir: 1. Bölüm; "Giriş", 2. Bölüm "Sürdürülebilir Kalkınma ve Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları" ve "Kurumsal Sürdürülebilirlik" ile ilgili literatür incelemesi sunmaktadır. Bölüm 3; araştırmanın amacını, yöntemini içermekte ve iş dünyasından uygulayıcıların ve akademisyenlerin Birleşmiş Milletler sürdürülebilir kalkınma hedeflerinden en çok hangileri hakkında görüşlerinin olduklarını tespit etmek adına bir inceleme sunmaktadır. Bölüm 4; bulgular ve yorumları içermekte olup belirlenen hedefleri detaylandırarak açık bir şekilde sağlam bir temel oluşturmaktadır. Son olarak, bölüm 5; bazı sonuçları ve önerileri kapsamaktadır.

2. Literatür Taraması

2.1 Sürdürülebilir kalkınma ve sürdürülebilir kalkınma amaçları

Çevre-kalkınma münakaşasında dikkat çekici bir dönüşüm görülmesi ile birlikte önceden sorulmakta olan "Kalkınma ve çevresel kaygılar birbiriyle çelişiyor mu?" sorusu "Sürdürülebilir kalkınma nasıl sağlanabilir?" sorusuna dönüşmüş olup "Sürdürülebilir Kalkınma" ifadesinin yaygın hale getirilmiş olduğu görülmektedir (Lele, 1991: 607). Sürdürülebilir kalkınma, iyi yaşam koşulları sağlarken uzun vadede var olabilen ve çoğalabilen bir insan yaşam biçimini ifade etmektedir. En temel anlamda, sürdürülebilir kalkınma, insanların gelecekte uzun bir süre hayatta kalmalarına ve iyi hayatlar sürmelerine izin veriyorsa, "Bu ne anlama gelmektedir?" sorusunun cevabıdır (Borowy, 2014: 2). Sürdürülebilir kalkınma, çağımız için merkezi bir kavramdır. Hem dünyayı anlamının hem de küresel sorunları çözmenin bir yöntemidir. Sürdürülebilir kalkınma hedeflerinin, gelecek nesilde dünyanın ekonomik diplomasisine rehberlik edeceği düşünülmektedir (Sachs, 2015: 1). Sürdürülebilir kalkınma, dünyayı ekonomik, sosyal, çevresel ve politik sistemlerin karmaşık bir etkileşimi olarak anlamının bir yoludur. Bu aynı zamanda normatif veya etik bir dünya görüşüdür, iyi işleyen bir toplumun hedeflerini tanımlamanın bir yolu, bugünün vatandaşları ve gelecek nesiller için refah sağlayan bir yoldur. Sürdürülebilir kalkınmanın temel noktası, iyi bir toplumun nasıl olması gerektiğine dair bütünsel bir vizyona sahip olmamızı teşvik etmesidir (Sachs, 2015: 11).

Kurumların, günümüz pratiğinin temel sorunlarına veya kavramların açmazlarına değinmek yerine, genellikle sürdürülebilirlik ve sürdürülebilir kalkınmayı sorunsuz olarak ele almayı tercih ettikleri görülmektedir. Ancak en çarpıcı bulgu, şirketlerin birçoğunun artık sürdürülebilirliğe doğru bir "yolculuk" yaptıklarını değil, sürdürülebilirlik ilkelerini zaten entegre ettiklerini ve yıllardır bu şekilde çalıştıklarını iddia etmeleridir (Ihlen ve Roper, 2014: 42). Kurumsal Sürdürülebilirlik Değerlendirmesi, kuruluşu sürdürülebilir uygulamalara doğru yönlendiren ve aynı kuruluşun küresel sürdürülebilir kalkınmaya nasıl katkıda bulunduğunu gösteren araçların bir çerçevesidir. Birleşmiş Milletlerin Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri'ni raporlamaya dahil etme ihtiyacı sürdürülebilirlik topluluğu tarafından savunulmaktadır. Sürdürülebilirlik, yönlendirilmiş bir değişim süreci olarak görülmektedir (Moldavska ve Welo, 2019: 53-54).

Sürdürülebilir kalkınmanın gerekliliklerine uymak, iş dünyası için çok yüksek bir önceliklidir. (Tsalis vd., 2020: 1617). Sürdürülebilir kalkınma, şirketler için bir başarı, yenilik ve karlılık kaynağı olabilir. Bu kaynağı kullanmak ve

sürdürülebilirliğin zorluğuyla başa çıkmak için şirketlerin, fırsatları ve tehditleri belirlemeye ve daha sürdürülebilir kurumsal sürdürülebilirlik stratejilerini geliştirmek, uygulamak, kontrol etmek ve iyileştirmek için güvencilecekleri bir çerçeveye ihtiyaçları vardır (Baumgartner, 2014: 258). Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri, sürdürülebilir kalkınmanın istenen sonucunu ifade eden 17 geniş kapsamlı hedeften oluşan bir dizidir. Türkiye dahil tüm Dünya'da insanların karşı karşıya kaldığı ana sorunların çözümünün hedeflendiği, birbiri ile bağlantılı on yedi hedef; "1 Yoksulluğa son, 2 Açlığa son, 3 Sağlık ve kaliteli yaşam, 4 Nitelikli eğitim, 5 Toplumsal cinsiyet eşitliği, 6 Temiz su ve sanitasyon, 7 Erişilebilir ve temiz enerji, 8 İnsana yakışır iş ev ekonomik büyüme, 9 Sanayi, yenilikçilik ve altyapı, 10 Eşitsizliklerin azaltılması, 11 Sürdürülebilir şehirler ve topluluklar, 12 Sorumlu üretim ve tüketim, 13 İklim eylemi, 14 Sudaki yaşam, 15 Karasal yaşam, 16 Barış, adalet ve güçlü kurumlar, 17 Amaçlar için ortaklıklar" olarak belirlenmiştir. Özel sektör, kurumsal sürdürülebilirlik eylemleri yoluyla bu hedeflere ulaşmada kilit bir faktördür. Ancak, Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinin firma düzeyinde uygulanmasına ilişkin bir araştırma eksikliği vardır ve özel sektörün kurumsal sürdürülebilirlik yoluyla hedeflere nasıl ulaşabileceği belirsizliğini korumaktadır. Her Sürdürülebilir Kalkınma Hedefi eşit öneme sahip olarak kabul edilirken, bunların uygulanmasını yorumlamak ve önceliklendirmek bireysel olarak firmaların sorumluluğundadır (Ike vd., 2019: 117). Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinin yakın zamanda tanıtılması, işletmelerin sürdürülebilir iş uygulamalarıyla nasıl ilişki kurduğuna ve sürdürülebilir kalkınma hedeflerinin nasıl daha iyi uygulanabileceğine dair bir anlayış gerektirmektedir. İşletmeler, sürdürülebilirlik konularının ve hedeflerinin neler olduğu üzerinde önemli bir etkiye sahiptir (Topple vd., 2017: 61).

Birçok şirket sürdürülebilirlik yönetimini araştırıp sürdürülebilirlik raporları yayınlarsa da, bu çabadaki ana odak noktaları belirsizliğini korumaktadır. Çoğu zaman, sürdürülebilirlik konularının net bir stratejiden ziyade tesadüfi bir şekilde takip edildiği görülmektedir. Bir yandan sürdürülebilirliğin ekonomik, ekolojik ve sosyal boyutlarıyla ilgili farklı yönlerinin belirlenmesi için araştırmalar yapılmaktadır. Çeşitli sürdürülebilirlik stratejilerinin özellikleri ile ilgili olarak tanımlanmış sürdürülebilirlik hedeflerine verimli bir şekilde ulaşmak için uygulanması gereken temel sürdürülebilirlik konuları belirlenmektedir (Baumgartner ve Ebner, 2010: 76). Kurumsal stratejiler ile "Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri" arasındaki uyum, uzun vadeli sürdürülebilirlik başarısının bir göstergesi olabilir (Zanten ve Tulder, 2021: 2396).

2.2 Kurumsal sürdürülebilirlik

Sürdürülebilirlik için bir plan üzerinde bir fikir birliği olmamasına rağmen, sürdürülebilirlik literatürünün çoğunda geleceğe yönelik hedefler bazı ortak temalar (mutlak yoksulluk ve açlığın ortadan kaldırılması, sağlık ve eğitim gibi temel sosyal hizmetlere evrensel hak sağlanması, her yerde yaşam kalitesini iyileştirmek ve yerine getirme olanaklarını genişletmek, ekonomik ve sosyal eşitsizliklerin azaltılması, biyolojik kaynakların ve ekosistemlerin korunmasıyla çevre kalitesinin artırılması, kirliliğin ve iklim istikrarının azaltılması, şiddetin ve silahlı çatışmaların azaltılması, küresel nüfusun dengelenmesi) etrafında toplanmaktadır (Gallopın and Raskin, 2016: 30).

Kalkınma Komisyonu tarafından yayımlanan "Ortak Geleceğimiz" başlıklı raporda sürdürülebilirlik kavramı; gelecek nesillerin ihtiyaçlarını karşılama yeteneğini tehlikeye

atmadan bugünkü nesillerin ihtiyaçlarını karşılama yeteneği olarak tanımlanmaktadır. Sürdürülebilirlik faaliyetleri, tüm dünyada geniş bir uğraş alanı oluşturmasına rağmen bu toplu uğraşın bir parçası olan işletme sürdürülebilirliği ise arz ve talep zincirini de kapsayacak biçimde işletme etkinliklerinin dünya ekosistemine olan etkilerinin azaltılması ve yok edilmesi biçiminde ifade edilebilir (UN WCED, 1987; Høgevold ve Svensson, 2012). Kurumsal sürdürülebilirlik ise daha özelliği, işletmenin kurumsal kimliğine yerleşen ve işletmenin kültürünü oluşturan bir norm haline dönüştüğü bir olgudur. Kurumsal sürdürülebilirlik kavramı; finansal, çevresel ve sosyal boyutlardan oluşmaktadır. Bazı çalışmalarda ekonomik sürdürülebilirlik, bazı çalışmalarda sosyal sürdürülebilirlik, bazı çalışmalarda da çevresel sürdürülebilirlik konuları üzerinde durularak karşımıza çıkmaktadır. (Peteraf, 1993; Porter, 1985; Sharma ve Ruud, 2003; Linnenluecke vd., 2009). Ekonomik, çevresel ve sosyal sürdürülebilirlik olmak üzere üç sütun üzerine kurulmuş olan (Besler, 2009: 10) kurumsal sürdürülebilirliğin temel ilkelerini ortaya koyma bakımından Elkington'un geliştirdiği "Üçlü Kar Hanesi (Triple Bottom Line)" şeklinde isimlendirilen gezegen, insan ve kar boyutlarından oluşan model ele alınmalıdır (Besler, 2009: 3; Elkington, 1999). Elkington, gezegen, insan ve kar olmak üzere bu üç unsuru kurumsal sosyal sorumluluk çerçevesinde ele almıştır.

İş ve toplum arasındaki ilişki gelişmekte olup bir yandan, Birleşmiş Milletler "2030 Sürdürülebilir Kalkınma Gündemi" kapsamında yer alan sosyal, çevresel ve uzun vadeli ekonomik konular, hükümetler arası kuruluşlara, hükümetlere, sivil toplum kuruluşlarına, vakıflara ve sivil topluma; kurumsal davranışları daha büyük bir endişe doğrultusunda yasama ve düzenleme konusunda grupların, bölgelerin veya tüm toplumların refahı için ilham vermektedir. Bir öz düzenleme biçimi olarak kurumsal sorumluluk, işletmelerin topluma karşı sahip olduğu karmaşık sorumluluklarla ilgilenir. Bununla birlikte, günlük iş operasyonlarına entegre edilmesi veya ulusal veya kurumsal kültürler arasında tercüme edilmesi zor olan teoloji ve felsefeye dayalı iş etiğine yapılan vurgu tarafından engellenme eğilimindedir. Kurumsal sürdürülebilirlik, bir firmanın ekonomik olarak motive edilmiş tüm davranışlarının tüketicilerin, çalışanların ve sahiplerin veya hissedarların çıkarına olan uzun vadeli sosyal ve çevresel etkilerini dikkate alan sistematik bir iş yaklaşımı ve stratejisini ifade etmektedir. Ekonomik, sosyal ve çevresel kaygıların artık ayrı ve bağımsız olarak ele alınmayacağı zamanlarda yaşamaktayız. Sürdürülebilir Kalkınma için Birleşmiş Milletler 2030 Gündemi ve bunun ile bağlantılı 17 Sürdürülebilir Kalkınma Hedefi'ne yönelik konum ne olursa olsun, hükümetlerin yürütme, yasama ve yargı organlarına gireceği; sivil toplum kuruluşlarını, vakıfları ve hükümetler arası kuruluşları finanse edeceği ve onlara ilham vereceği ve de tüm dünyada seçmenler, tüketiciler, sivil toplum ve sivil toplumlar arasında artan bir duyarlılığın parçası olacağı düşünülmektedir. Dikkatle kavramsallaştırılan ve stratejik olarak uygulanan kurumsal sürdürülebilirliğin bu açıdan faydalı olacağı ortaya çıkmaktadır. Kurumsal sürdürülebilirliğin, iş ve toplum için daha sürdürülebilir bir gelecek yaratmak amacıyla değişim odaklı ve politikayla ilgili araştırma ve uygulamaları geliştireceği ve teşvik edeceği düşünülmektedir (Bergman, Bergman ve Berger, 2017). Sürdürülebilir kalkınma, yalnızca ülkeleri ve bu ülkeleri yönetenleri kapsayan bir kavram olarak sınırlandırılmamaktadır. Kurumlar düzeyinde dikkate ele alınması gereken bir kavram olarak karşımıza çıkmasında daha fazla bilinçlenen, hem kendisi hem de içinde yaşadığı toplum için daha iyisini talep eden tüketiciler etkindir. Sürdürülebilirlik, şirketlerin yalnızca ekonomik değil, çevresel ve sosyal konuları da iş yapış şekillerine

eklemelerine zorunluluk getirmektedir. Hesap verilebilirlik çağı olarak isimlendirilen bu yüzyılda teknolojinin gelişmesi, tüketicinin daha da bilinçlenmesi ve kurumlardan taleplerinin artması, bu gelişmelere bağlı olarak yoksulluğun artması, paydaşların söz sahibi olması ve yatırımcıların beklentileri sebebi ile de sürdürülebilirlik kavramı, kurumlarda uygulanması zorunlu bir duruma dönüşmektedir (Engin ve Eker Akgöz, 2013: 88).

3. Materyal ve Metodoloji

3.1 Araştırmanın amacı

Araştırmanın amacı, iş dünyasından uygulayıcıların ve akademisyenlerin Birleşmiş Milletler sürdürülebilir kalkınma hedeflerinden en çok hangileri hakkında görüşlerinin olduğunu tespit etmek ve bu konuda çözüm geliştirmektir. Bu genel amaca bağlı olarak hazırlanan araştırma sorusu şu şekildedir: “İş dünyasından uygulayıcıların ve akademisyenlerin görüşlerine göre, en çok üzerinde durulan alt hedefler hangileridir?”.

3.2 Yöntem

“Gezegemizi hayatta tutmak adına sürdürülebilirlik bu kadar önemliken uygulamada yanlış olan ya da eksik kalan ne?” sorusu cevaplanması gereken en temel soru olarak karşımıza çıkmaktadır. İşte bu noktada sürdürülebilirlik adına hem uygulayıcı hem örnek teşkil edici olan işletme yöneticilerinin ve akademisyenlerin kavrama bakışı önem arz etmektedir. Bu nedenle araştırma sorusu: “Sürdürülebilirlik Zirvesi: Değer Odaklı Yaklaşım Paneli’ndeki işletme yöneticilerinin ve akademisyenlerin sürdürülebilirlikle ilgili kullandıkları anahtar kavramlar nelerdir?” şeklinde belirlenmiştir. Bu çalışmada, işletme yöneticileri ile akademisyenlerin sürdürülebilirlik konusundaki görüşlerini anlamak için bir nitel araştırma yapılmıştır. Araştırmanın amacı, Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri’ne ilişkin katılımcıların görüşlerini belirlemek ve analiz etmektir. Bu çalışma için Harvard Business Review dergisinin düzenlediği “Sürdürülebilirlik Zirvesi: Değer Odaklı Yaklaşım” paneli doküman analizinde kullanılmıştır. Nitel araştırmanın örneklem büyüklüğü genellikle 5 ile 50 katılımcı arasında olmasına rağmen, bu çalışmanın amaçlarına bağlıdır (Castillo-Montoya, 2016: 21). Çalışmamızın amacı doğrultusunda paneldeki 23 konuşmacının kayıtları analize tabi tutulmuştur. Sürdürülebilirlik Zirvesi’ne katılan işletme yöneticilerinin ve akademisyenlerin görüşlerinin elde edilmesinin en etkin yolunun video kayıt değerlendirmesi olacağı düşünüldüğünden çalışmamız doküman analizi yöntemiyle yapılmıştır. Bilimsel bir araştırma yöntemi olan doküman analizi, araştırma verilerinin birincil kaynağı olarak çeşitli dokümanların toplanması, gözden geçirilmesi, sorgulanması ve analizidir (Sak vd., 2021: 228). Bu çalışma için Harvard Business Review dergisinin düzenlediği, “Sürdürülebilirlik Zirvesi: Değer Odaklı Yaklaşım”, paneline katılmak suretiyle panelin video kaydı alınmıştır. Sonrasında Harvard Business Review dergisi, panelin videosunu web sayfasından da ulaşılabilir kılmıştır (URL-1). Bu da çalışmamızdaki dokümanların orijinal olup olmadığını kontrol edilmesini sağlamıştır. Sak vd. (2021) bu durumu doküman analizinin önemli noktalarından biri olarak belirtmiştir (Sak vd., 2021: 235). Yapılan çalışmada Merriam ve Tisdell (2015)’in, uygun dokümanları bulma, dokümanların orijinalliğini kontrol etme, kodlama ve kataloglama konusunda bir sistematik oluşturma (Tablo 1, Tablo 2 ve Tablo 3) ve veri analizi yapma şeklinde tanımladığı aşamalar temel alınmıştır. Geray (2006),

dokümanları niteliklerine ve buldukları ortama göre sınıflamıştır. Çalışmamızda bu sınıflandırmadan, görsel işitsel temelli olanlardan (belgeseller, TV programları, videolar, sinema filmleri gibi) video kullanılmaktadır. “Sürdürülebilirlik Zirvesi: Değer Odaklı Yaklaşım” videosu araştırmaya zengin bilgiler sunabilecek nitelikte amaçlı bir seçimdir. Nitel çalışmalarda amaçlı seçim; araştırmacının, incelediği olguya uygun olarak birey, mekân ve durumları seçmesidir (Baltacı, 2018: 266). Ayrıca nitel araştırmada kullanılan örneklem büyük gruplar yerine, araştırmacının amaçlarını karşılayan, detaylı veri sunabilecek en zengin bilgi içeren örneklerini kapsamalıdır (Coyne, 1997, Morgan ve Morgan, 2008). Araştırmamızda kullanılan 23 ses kaydının bu içeriği kapsadığı düşünülmektedir. Kodlama konusunda temel tanımlayıcı kategoriler oluşturmak, araştırmacının analiz ve yorumlama sürecinde bilgiye kolay ulaşabilmesinde kolaylık sağlayacaktır (Merriam ve Tisdell, 2015). Kodlama, tümevarımsal veya tümdengelimli olabilir. Tümdengelimli kodlama, iyi tanımlanmış veya önceden tanımlanmış bir dizi ilgi alanına sahip araştırma analistleri tarafından kullanılan yaklaşımdır. Buna karşılık, tümevarımsal kodlama, araştırmacı verileri okurken ortaya çıkan genel temaların ve fikirlerin tanımlanmasıyla başlar. Bu işleme açık kodlama da denir (Palys ve Atchison, 2014: 304-305). Birleşmiş Milletler’in Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri kapsamındaki çalışmada tümdengelimli kodlamadan yararlanılmıştır. Araştırma verilerinin çözümlenmesinde içerik analizi kullanılmıştır. Çalışmanın güvenilirliği için video, sürdürülebilirlik konusuyla ilgili çalışan iki farklı araştırmacı tarafından ayrı ayrı izlenerek kodlanmıştır ve ortak kodlanan anahtar kelimeler baz alınmıştır. Bu oran %87 ile Miles ve Huberman (1994)’ın %80 olmasının güvenilirlik için yeterli olacağını ifade ettiği orandan yüksek ve araştırmanın güvenilir olduğu ifade edilebilir. Araştırmada toplanan veriler, nitel araştırma çözümlene tekniklerinden betimsel çözümlene tekniği ve MAXQDA nitel veri çözümlene programı kullanılarak çözümlenmiştir.

İnsanlık için kritik öneme sahip ve 5P (People, Planet, Prosperity, Peace, Partnership) olarak tanımlanan “insanlar, gezegen, refah, barış ve ortaklıklar” (www.sdgs.un.org) çekirdek ilkeleri etrafında Sürdürülebilir kalkınmanın 17 amacı şekillenmiştir. Bu beş ana tema ve “Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri” temel alınarak “kod, kategori ve temalar” hazırlanmıştır. İki farklı araştırmacı tarafından videolar ayrı ayrı izlenmiştir. Verilerin anlamlı parçalara ayrılmasına ve parçalar arasındaki anlam bütünlüğünü korumaya dikkat edilerek konuşmalarda sürdürülebilir kalkınma hedefleri kapsamında olan kelime / kelime grupları kodlanmıştır ve ortak kodlanan anahtar kelimeler baz alınmıştır. Anahtar kelimeler doğrultusunda oluşturulan kodların incelenmesi ile ortak fikirlerden oluşan kodları içeren kategoriler belirlenmiştir. Kategoriyi temsil eden anahtar kelimeler / ortak kodlanan kelimeler kategorilerle eşleştirilmiş olup kategorilerde; “Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri” olan 17 hedef, temel alınmıştır. İnsanlık için kritik öneme sahip çekirdek ilkeler kapsamında temalar belirlenerek temalarda “Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri” temel alınmıştır. Kodlara göre kategoriler ve kategorilere göre de temalar oluşturulmuştur. Toplanan veriler kodlara ayrılarak belirli kategoriler oluşturulmuştur. Birbiri ile bağlantılı kodlar aynı kategori altına alınmış olup sonrasında temalar elde edilmiştir.

Araştırmada toplanan veriler, nitel araştırma çözümlene tekniklerinden betimsel çözümlene tekniği ve MAXQDA nitel veri çözümlene programı kullanılarak çözümlenmiştir.

Tablo 1. Birleşmiş Milletler sürdürülebilir kalkınma hedefleri temel alınarak hazırlanan kodlar.

KOD NO	KOD
1	Yoksulluğu sona erdirmek
2	Açlığı bitirmek
3	Gıda güvenliği
4	Sürdürülebilir tarımı desteklemek
5	İyi beslenme
6	İstikrarlı, kapsayıcı ve sürdürülebilir ekonomik büyüme
7	Tam ve üretken istihdam
8	İnsana yakışır işleri desteklemek
9	Karşılabilir
10	Güvenilir
11	Sürdürülebilir
12	Modern enerji
13	Sürdürülebilir üretim kalıpları
14	Sürdürülebilir tüketim kalıpları
15	Okyanusları korumak
16	Denizleri ve deniz kaynaklarını ve sürdürülebilir kullanmak
17	Karasal ekosistemleri korumak
18	Sürdürülebilir orman yönetimini
19	Çölleşme ile mücadele
20	Arazi bozunumunu durdurmak
21	Biyolojik çeşitlilik kaybını engellemek
22	Dayanıklı altyapılar tesis etmek
23	Sürdürülebilir sanayileşmeyi desteklemek
24	Yenilikçiliği güçlendirmek
25	Kapsayıcı şehir
26	Güvenli şehir
27	Dayanıklı şehir
28	Sürdürülebilir şehir
29	Eyleme geçmek
30	Uygulama araçlarını güçlendirmek
31	Küresel ortaklığı canlandırmak
32	Her yaşta kaliteli yaşam
33	Her yaşta sağlıklı yaşam
34	Nitelikli eğitimi
35	Herkes için yaşam boyu öğrenim
36	Toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamak
37	Tüm kadınlar ile kız çocuklarını güçlendirmek
38	Herkes için erişilebilir su
39	Atık su hizmetleri
40	Sürdürülebilir su yönetimini güvence altına almak
41	Ülkeler içinde eşitsizlikleri azaltmak
42	Ülkeler arasında eşitsizlikleri azaltmak
43	Barışçıl toplumlar tesis etmek
44	Adalet erişimi sağlamak
45	Etkili kurumlar oluşturmak
46	Hesap verebilir kurumlar oluşturmak
47	Kapsayıcı kurumlar oluşturmak

Tablo 2. Birleşmiş Milletler sürdürülebilir kalkınma hedefleri temel alınarak hazırlanan kategoriler.

KATEGORİ NO	KATEGORİ	İÇERDİĞİ KOD
A	Yoksulluğa son	1
B	Açlığa son	2,3,4,5
C	İnsana yakışır iş ve ekonomik büyüme	6,7,8,
D	Erişilebilir ve temiz enerji	9,10,11,12
E	Sorumlu üretim ve tüketim	13,14
F	Sudaki yaşam	15,16
G	Karasal yaşam	17,18,19,20,21
H	Sanayi, yenilikçilik ve altyapı	22,23,24
I	Sürdürülebilir şehir ve topluluklar	25,26,27,28
J	İklim eylemi	29
K	Amaçlar için ortaklıklar	30,31
L	Sağlık ve kaliteli yaşam	32,33
M	Nitelikli eğitim	34,35
N	Toplumsal cinsiyet eşitliği	36,37
O	Temiz su ve sanitasyon	38,39,40
P	Eşitsizliklerin azaltılması	41,42
R	Barış, adalet ve güçlü kurumlar	43,44,45,46,47

Tablo 3. Birleşmiş Milletler sürdürülebilir kalkınma hedefleri temel alınarak hazırlanan temalar.

TEMA	TEMA ADI	İÇERDİĞİ KATEGORİ
1	YOKSULLUĞUN SONA ERDİRİLMESİ	A,B,C
2	ÇEVRENİN KORUNMASI	D,E,F,G
3	İKLİM KRİZİNE KARŞI ÖNLEM ALINMASI	H,I,J,K
4	REFAHIN ADİL PAYLAŞIMI VE BARIŞI	L,M,N,O,P,R

4. Bulgular ve Yorum

Maxqda'da oluşturulan kod bulutu Şekil 1'de gösterilmiştir. Kodlara ait frekanslar Tablo 4'te yer almaktadır. Kod bulutuna ait görsel, en çok kullanılan ilk on kodun

“sürdürülebilir”, “çölleşme ile mücadele”, “eyleme geçmek”, “modern enerji”, “kapsayıcı kurumlar oluşturmak”, “küresel ortaklığı canlandırmak”, “tam ve üretken istihdam”, “yenilikçiliği güçlendirmek”, “istikrarlı, kapsayıcı ve sürdürülebilir ekonomik büyüme” ve “sürdürülebilir tüketim kalıpları” olduğunu ortaya çıkarmıştır.

Şekil 1. Sürdürülebilir kalkınma kod bulutu.

Tablo 4. Sürdürülebilir kalkınma kod frekansları.

	f	%	Derece
Sürdürülebilir	395	39,46	1
Çölleşme ile mücadele	109	10,89	2
Eyleme geçmek	105	10,49	3
Modern enerji	83	8,29	4
Kapsayıcı kurumlar oluşturmak	35	3,50	5
Küresel ortaklığı canlandırmak	35	3,50	5
Tam ve üretken istihdam	27	2,70	7
Yenilikçiliği güçlendirmek	27	2,70	7
İstikrarlı, kapsayıcı ve sürdürülebilir ekonomik büyüme	26	2,60	9
Sürdürülebilir tüketim kalıpları	25	2,50	10
Sürdürülebilir üretim kalıpları	21	2,10	11
Toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamak	21	2,10	11
Güvenilir	17	1,70	13

Adalete erişimi sağlamak	14	1,40	14
Karşılabilir	11	1,10	15
Atık su hizmetleri	9	0,90	16
Karasal ekosistemleri korumak	8	0,80	17
Herkes için yaşam boyu öğrenim	6	0,60	18
Sürdürülebilir şehir	5	0,50	19
Kapsayıcı şehir	4	0,40	20
Sürdürülebilir sanayileşmeyi desteklemek	4	0,40	20
Sürdürülebilir tarımı desteklemek	4	0,40	20
Güvenli şehir	3	0,30	23
Sürdürülebilir su yönetimini güvence altına almak	3	0,30	23
Açlığı bitirmek	2	0,20	25
Barışçıl toplumlar tesis etmek	1	0,10	26
Uygulama araçlarını güçlendirmek	1	0,10	26

Araştırma kapsamındaki HBR panel katılımcılarının sürdürülebilir kalkınma konusu hakkındaki ifadelerinin belge temelli frekans tablosunda (Tablo 5); sürdürülebilir kalkınma teması altında yer alan kategoriler ve kategorileri oluşturan kodlar ve frekanslar ayrı ayrı yer almaktadır. Tüm

katılımcıların en çok üzerinde durdukları kod çölleşme ile mücadele, eyleme geçmek, modern enerji ve kapsayıcı kurumlar oluşturmak ve küresel ortaklığı canlandırmak şeklinde devam etmektedir.

Tablo 5. Kod sistemi belge temelli frekans tablosu.

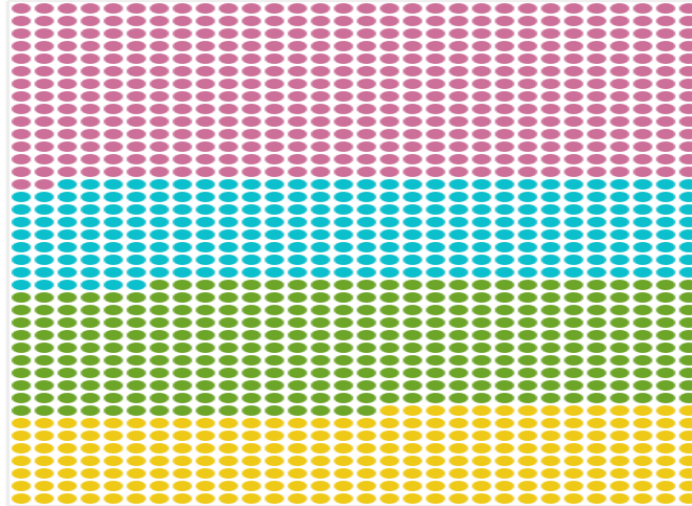
Kod Sistemi	Frekans
Kod Sistemi	278
sürdürülebilirlik\YOKSULLUĞUN SONA ERDİRİLMESİ	41
sürdürülebilirlik\YOKSULLUĞUN SONA ERDİRİLMESİ\Yoksulluğa son	1
sürdürülebilirlik\YOKSULLUĞUN SONA ERDİRİLMESİ\Açlığa son	9
sürdürülebilirlik\YOKSULLUĞUN SONA ERDİRİLMESİ\Açlığa son\iyi beslenme	2
sürdürülebilirlik\YOKSULLUĞUN SONA ERDİRİLMESİ\Açlığa son\sürdürülebilir tarımı desteklemek	4
sürdürülebilirlik\YOKSULLUĞUN SONA ERDİRİLMESİ\Açlığa son\gıda güvenliği	3
sürdürülebilirlik\YOKSULLUĞUN SONA ERDİRİLMESİ\Açlığa son\Açlığı bitirmek	0
sürdürülebilirlik\YOKSULLUĞUN SONA ERDİRİLMESİ\İnsana yakışır iş ve ekonomik büyüme	31
sürdürülebilirlik\YOKSULLUĞUN SONA ERDİRİLMESİ\İnsana yakışır iş ve ekonomik büyüme\İnsana yakışır işleri desteklemek	9
sürdürülebilirlik\YOKSULLUĞUN SONA ERDİRİLMESİ\İnsana yakışır iş ve ekonomik büyüme\tam ve üretken istihdam	10
sürdürülebilirlik\YOKSULLUĞUN SONA ERDİRİLMESİ\İnsana yakışır iş ve ekonomik büyüme\İstikrarlı, kapsayıcı ve sürdürülebilir ekonomik büyüme	12
sürdürülebilirlik\ÇEVRENİN KORUNMASI	66
sürdürülebilirlik\ÇEVRENİN KORUNMASI \Erişilebilir ve temiz enerji	1
sürdürülebilirlik\ ÇEVRENİN KORUNMASI \Erişilebilir ve temiz enerji\modern enerji	12
sürdürülebilirlik\ ÇEVRENİN KORUNMASI\Erişilebilir ve temiz enerji\sürdürülebilir	0
sürdürülebilirlik\ÇEVRENİN KORUNMASI\Erişilebilir ve temiz enerji\güvenilir	3
sürdürülebilirlik\ÇEVRENİN KORUNMASI\Erişilebilir ve temiz enerji\karşılabilir	2
sürdürülebilirlik\ÇEVRENİN KORUNMASI\Sorumlu üretim ve tüketim	17

sürdürülebilirlik\ÇEVRENİN KORUNMASI\Sorumlu üretim ve tüketim\Sürdürülebilir tüketim kalıpları	11
sürdürülebilirlik\ÇEVRENİN KORUNMASI\Sorumlu üretim ve tüketim\Sürdürülebilir üretim kalıpları	6
sürdürülebilirlik\ÇEVRENİN KORUNMASI\Sudaki yaşam	2
sürdürülebilirlik\ÇEVRENİN KORUNMASI\Sudaki yaşam\denizleri ve deniz kaynaklarını ve sürdürülebilir kullanmak	2
sürdürülebilirlik\ÇEVRENİN KORUNMASI\Sudaki yaşam\Okyanusları korumak	0
sürdürülebilirlik\ÇEVRENİN KORUNMASI\Karasal yaşam	29
sürdürülebilirlik\ÇEVRENİN KORUNMASI\Karasal yaşam\biyolojik çeşitlilik kaybını engellemek	7
sürdürülebilirlik\ÇEVRENİN KORUNMASI\Karasal yaşam\arazi bozunumunu durdurmak	0
sürdürülebilirlik\ÇEVRENİN KORUNMASI\Karasal yaşam\çölleşme ile mücadele	16
sürdürülebilirlik\ÇEVRENİN KORUNMASI\Karasal yaşam\sürdürülebilir orman yönetimini	2
sürdürülebilirlik\ÇEVRENİN KORUNMASI\Karasal yaşam\Karasal ekosistemleri korumak	4
sürdürülebilirlik\İKLİM KRİZİNE KARŞI ÖNLEM ALINMASI	75
sürdürülebilirlik\İKLİM KRİZİNE KARŞI ÖNLEM ALINMASI\Sanayi, yenilikçilik ve altyapı	25
sürdürülebilirlik\İKLİM KRİZİNE KARŞI ÖNLEM ALINMASI\Sanayi, yenilikçilik ve altyapı\yenilikçiliği güçlendirmek	11
sürdürülebilirlik\İKLİM KRİZİNE KARŞI ÖNLEM ALINMASI\Sanayi, yenilikçilik ve altyapı\sürdürülebilir sanayileşmeyi desteklemek	10
sürdürülebilirlik\İKLİM KRİZİNE KARŞI ÖNLEM ALINMASI\Sanayi, yenilikçilik ve altyapı\Dayanıklı altyapılar tesis etmek	4
sürdürülebilirlik\İKLİM KRİZİNE KARŞI ÖNLEM ALINMASI\Sürdürülebilir şehir ve topluluklar	0
sürdürülebilirlik\İKLİM KRİZİNE KARŞI ÖNLEM ALINMASI\Sürdürülebilir şehir ve topluluklar\sürdürülebilir şehir	2
sürdürülebilirlik\İKLİM KRİZİNE KARŞI ÖNLEM ALINMASI\Sürdürülebilir şehir ve topluluklar\Dayanıklı şehir	1
sürdürülebilirlik\İKLİM KRİZİNE KARŞI ÖNLEM ALINMASI\Sürdürülebilir şehir ve topluluklar\Güvenli şehir	0
sürdürülebilirlik\İKLİM KRİZİNE KARŞI ÖNLEM ALINMASI\Sürdürülebilir şehir ve topluluklar\Kapsayıcı şehir	1
sürdürülebilirlik\İKLİM KRİZİNE KARŞI ÖNLEM ALINMASI\İklim eylemi	15
sürdürülebilirlik\İKLİM KRİZİNE KARŞI ÖNLEM ALINMASI\İklim eylemi\eyleme geçmek	15
sürdürülebilirlik\İKLİM KRİZİNE KARŞI ÖNLEM ALINMASI\Amaçlar için ortaklıklar	33
sürdürülebilirlik\İKLİM KRİZİNE KARŞI ÖNLEM ALINMASI\Amaçlar için ortaklıklar\küresel ortaklığı canlandırmak	21
sürdürülebilirlik\İKLİM KRİZİNE KARŞI ÖNLEM ALINMASI\Amaçlar için ortaklıklar\Uygulama araçlarını güçlendirmek	12
sürdürülebilirlik\REFAHIN ADİL PAYLAŞIMI VE BARIŞI	96
sürdürülebilirlik\REFAHIN ADİL PAYLAŞIMI VE BARIŞI \Sağlık ve kaliteli yaşam	13
sürdürülebilirlik\REFAHIN ADİL PAYLAŞIMI VE BARIŞI \Sağlık ve kaliteli yaşam\her yaşta sağlıklı yaşam	5
sürdürülebilirlik\REFAHIN ADİL PAYLAŞIMI VE BARIŞI \Sağlık ve kaliteli yaşam\Her yaşta kaliteli yaşam	8
sürdürülebilirlik\REFAHIN ADİL PAYLAŞIMI VE BARIŞI \Nitelikli eğitim	13
sürdürülebilirlik\REFAHIN ADİL PAYLAŞIMI VE BARIŞI \Nitelikli eğitim\herkes için yaşam boyu öğrenim	3
sürdürülebilirlik\REFAHIN ADİL PAYLAŞIMI VE BARIŞI \Nitelikli eğitim\nitelikli eğitimi	10
sürdürülebilirlik\REFAHIN ADİL PAYLAŞIMI VE BARIŞI \Toplumsal cinsiyet eşitliği	23
sürdürülebilirlik\REFAHIN ADİL PAYLAŞIMI VE BARIŞI \Toplumsal cinsiyet eşitliği\tüm kadınlar ile kız çocuklarını güçlendirmek	10
sürdürülebilirlik\REFAHIN ADİL PAYLAŞIMI VE BARIŞI \Toplumsal cinsiyet eşitliği\Toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamak	13

sürdürülebilirlik\REFAHIN ADİL PAYLAŞIMI VE BARIŞI \Temiz su ve sanitasyon	8
sürdürülebilirlik\REFAHIN ADİL PAYLAŞIMI VE BARIŞI \Temiz su ve sanitasyon\sürdürülebilir su yönetimini güvence altına almak	4
sürdürülebilirlik\REFAHIN ADİL PAYLAŞIMI VE BARIŞI \Temiz su ve sanitasyon\atık su hizmetleri	4
sürdürülebilirlik\REFAHIN ADİL PAYLAŞIMI VE BARIŞI \Temiz su ve sanitasyon\Herkes için erişilebilir su	0
sürdürülebilirlik\REFAHIN ADİL PAYLAŞIMI VE BARIŞI \Eşitsizliklerin azaltılması	2
sürdürülebilirlik\REFAHIN ADİL PAYLAŞIMI VE BARIŞI \Eşitsizliklerin azaltılması\Ülkeler arasında eşitsizlikleri azaltmak	0
sürdürülebilirlik\REFAHIN ADİL PAYLAŞIMI VE BARIŞI \Eşitsizliklerin azaltılması\Ülkeler içinde eşitsizlikleri azaltmak	2
sürdürülebilirlik\REFAHIN ADİL PAYLAŞIMI VE BARIŞI \Barış, adalet ve güçlü kurumlar	37
sürdürülebilirlik\REFAHIN ADİL PAYLAŞIMI VE BARIŞI \Barış, adalet ve güçlü kurumlar\kapsayıcı kurumlar oluşturmak	9
sürdürülebilirlik\REFAHIN ADİL PAYLAŞIMI VE BARIŞI \Barış, adalet ve güçlü kurumlar\hesap verebilir kurumlar oluşturmak	8
sürdürülebilirlik\REFAHIN ADİL PAYLAŞIMI VE BARIŞI \Barış, adalet ve güçlü kurumlar\etkili, kurumlar oluşturmak	15
sürdürülebilirlik\REFAHIN ADİL PAYLAŞIMI VE BARIŞI \Barış, adalet ve güçlü kurumlar\adalet erişimi sağlamak	5
sürdürülebilirlik\REFAHIN ADİL PAYLAŞIMI VE BARIŞI \Barış, adalet ve güçlü kurumlar\barışçıl toplumlar tesis etmek	0

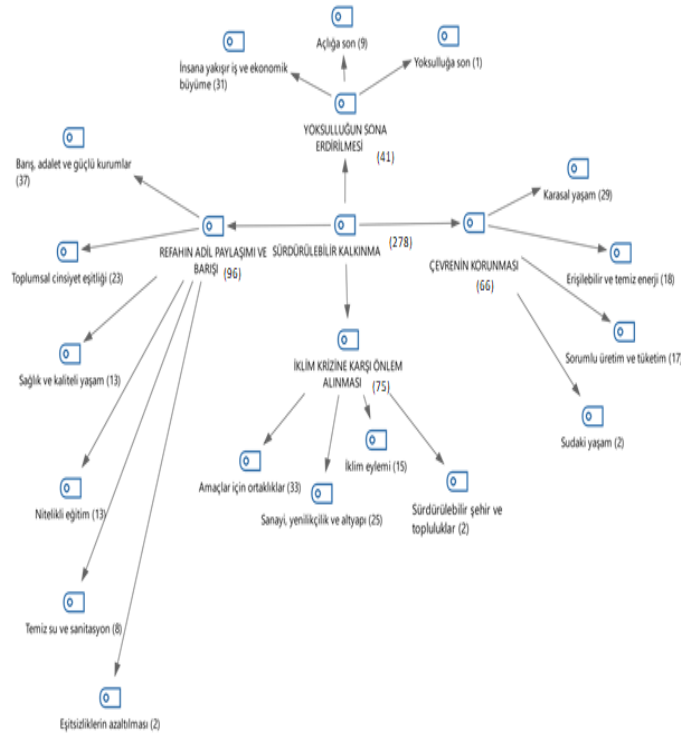
Araştırma kapsamındaki Harvard Business Review panel katılımcılarının sürdürülebilir kalkınma konusu hakkındaki ifadelerinin belge portresinde (Şekil 2); Yoksulluğun sona erdirilmesi, Sarı; Çevrenin korunması, Turkuaz; İklim krizine karşı önlem alınması, Yeşil; Refahın adil paylaşımı ve barış,

Mor renklerle belirtilmiştir. Belge portresi incelendiğinde refahın adil paylaşımı ve barış kategorisinin ilk sırada, iklim krizine karşı önlem alınması kategorisinin ikinci sırada ve devamında çevrenin korunması ve yoksulluğun sona erdirilmesi kategorilerinin yer aldığı görülmektedir.

Şekil 2. Sürdürülebilir kalkınma belge portresi.

Yoksulluğun sona erdirilmesi = Sarı; Çevrenin korunması = Turkuaz; İklim krizine karşı önlem alınması = Yeşil; Refahın adil paylaşımı ve barış = Mor

Şekil 3. Sürdürülebilir kalkınma hiyerarşik kod modeli.

Araştırma kapsamındaki Harvard Business Review panel katılımcılarının sürdürülebilir kalkınma hakkındaki görüşlerinin kodlu bölüm temelli hiyerarşik kod alt kod modeli Şekil 3'te gösterilmiştir.

Araştırma bulguları-çıkarımlar

Nitel araştırmamızın verileri Harvard Business Review dergisinin "Sürdürülebilirlik: Değer Odaklı Yaklaşım Paneli"ndeki katılımcılardan elde edilmiştir ve tematik analizler Maxqda 2020 ile analiz edilmiştir. Birleşmiş Milletler sürdürülebilirlik amaçlarına dayalı olarak elde edilen dört ana tema; yoksulluğun sona erdirilmesi, çevrenin korunması, iklim krizine karşı önlem alınması ve refahın adil paylaşımı ve barışı şeklindedir. İki farklı araştırmacı tarafından panel katılımcılarının görüşlerini içeren videoların ayrı ayrı izlenerek kodlanması ile ve ortak kodlanan anahtar kelimeler baz alınmıştır. Katılımcıların görüşleri ile şekillenen kodlar; kategorilerle eşleştirilmiş olup kategorilerde "Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri" olan 17 hedef temel alınmıştır. İnsanlık için kritik öneme sahip çekirdek ilkeler kapsamında temalar belirlenerek "Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri" temel alınmıştır. Araştırma kapsamındaki Harvard Business Review panel katılımcılarının sürdürülebilir kalkınma konusu hakkındaki ifadelerinin belge temelli frekans tablosunda (Tablo 5); sürdürülebilir kalkınma teması altında yer alan kategoriler ve kategorileri oluşturan kodlar ve frekanslar ayrı ayrı yer almaktadır. Yoksulluğun sona erdirilmesi üç kategoriye ayrılmıştır: (1) Yoksulluğa son, (2) Açılığa son ve (3) İnsana yakışır iş ve ekonomik büyüme. Üç kategorinin altında toplam sekiz kod oluşturulmuştur. Daha sonra çevrenin korunması dört kategoriye ayrılmıştır: (1) Erişilebilir ve temiz enerji, (2) Sorumlu üretim ve tüketim, (3) Sudaki yaşam ve (4) Karasal yaşam. Dört kategorinin altında toplam on üç kod oluşturulmuştur. İklim krizine karşı önlem alınması dört kategoriye ayrılmıştır: (1) Sanayi, yenilikçilik ve altyapı, (2) Sürdürülebilir şehir ve topluluklar, (3) İklim eylemi ve (4) Amaçlar için ortaklıklar. Dört kategorinin altında toplam on kod oluşturulmuştur. Refahın adil paylaşımı ve barışı altı kategoriye ayrılmıştır: (1) Sağlık ve kaliteli yaşam, (2) Nitelikli eğitim, (3) Toplumsal cinsiyet eşitliği, (4) Temiz su ve

sanitasyon, (5) Eşitsizliklerin azaltılması ve (6) Barış, adalet ve güçlü kurumlar. Altı kategorinin altında toplam on altı kod oluşturulmuştur.

Birleşmiş Milletler sürdürülebilirlik amaçlarına dayalı olarak elde edilen dört ana temanın frekansları sırasıyla, refahın adil paylaşımı ve barışı (96), iklim krizine karşı önlem alınması (75), çevrenin korunması (66) ve yoksulluğun sona erdirilmesi (41) şeklindedir. Bu noktada yoksulluğun son sırada yer alması yoksulluk kavramının birleşmiş milletler hedeflerinde de diğer birçok kavramla iç içe geçmiş olmasından kaynaklanmaktadır. Yoksulluk, sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşılmasını olumsuz yönde etkileyebilecek tek sorun değildir. Aksine, iklim değişikliğinin beraberinde getirdiği karmaşık bir etki yaratmaktadır (Nilsson, Griggs ve Visbeck, 2016). Yoksulluğun sona erdirilmesi için, yoksul insanları eğitmek ve eğitmek için kaynakların sağlanması, daha fazla fırsat için kapasitelerin oluşturulması (Sanz, Peris ve Escámez, 2017), iklim değişikliği, aşırı olaylar veya diğer afetlerle ilgili hassas koşullarda olanlar için dayanıklılık oluşturulması (Hallegatte ve Rozenberg, 2017), yoksullukla mücadele programlarının uygulanması için mali kaynakların seferber edilmesi (Antoniades vd., 2020), risk, kırılganlık ve eşitsizliği önlemek için uygun sosyal koruma sistemlerinin varlığı gereklidir (Fiszbein, Kanbur ve Yemstov, 2014). Bulgularımız içerisinde yoksulluğun sona erdirilmesi temasının alt kategorilerinden en yüksek frekansa sahip olan "İnsana yakışır iş ve ekonomik büyüme" kategorisidir. Bu bulgu da araştırmamızdaki katılımcıların yoksulluğa bakış açılarını anlamlı bir şekilde ortaya koymaktadır. Yoksulluğun çok boyutlu bir kavram olduğu gerçeğini (Sanz, Peris ve Escámez, 2017) doğrulamaktadır.

Katılımcı frekanslarında ilk sırada yer alan tema ise refahın adil paylaşımı ve barışıdır. Bu noktada araştırmamızdaki katılımcılar ilk sırada "barış, adalet ve güçlü kurumlar" kategorisinin önemini vurgulamışlardır. Bu kategori; devletin her düzeyinde hukukun üstünlüğü, şeffaflık, hesap verebilirlik, iyi yönetim ve ayrımcılık yapmamayı teşvik etmesi, herkes için adalete eşit erişimin sağlanması ve herkesin temel özgürlüklerinin korunması, şiddet içeren ölümleri, işkenceyi, istismarı, sömürüyü, ayrımcılığı, insan ticaretini, yolsuzluğu ve

organize suçları, her türlü şiddeti önemli ölçüde azaltmayı ve barışı teşvik etmeyi içermektedir (www.sustainabledevelopment.un.org). Bu açıdan incelendiğinde katılımcıların frekans sıralamasında ilk sırada "barış, adalet ve güçlü kurumlar" in yer alması, sürdürülebilir kalkınma hedeflerinin uygulayıcılar ve akademisyenler tarafından öncelikli olarak hukukun üstünlüğü, adalet, demokrasi, insan hakları ve eşitliğin teşvik edilmesi, toplumun ve devletin güçlendirilmesi şeklinde ele alındığını göstermektedir (Dasandi ve Mikhaylov, 2019: 1; Edwards ve Romero 2014). İklim krizine karşı önlem alınması temasında "amaçlar için ortaklıklar" kategorisi ilk sırada yer almaktadır. Bu kategori; finans, teknoloji, kapasite geliştirme, ticaret, politika ve kurumsal tutarlılık, çok paydaşlı ortaklıklar, veri denetim ve hesap verebilirlik uygulama araçlarını güçlendirmek ve sürdürülebilir kalkınma için küresel ortaklığı canlandırmak konularını içermektedir (URL-2). Katılımcılar aynı amaçları paylaşan küresel ortaklıklar konusunda gereken önemin farkındadırlar.

Genel olarak baktığımızda Birleşmiş Milletler Sürdürülebilirlik Hedefleri kapsamında yapılan kodlamada araştırma kapsamındaki panel katılımcılarının üzerinde en fazla durdukları kodlar; "barış, adalet ve güçlü kurumlar", "amaçlar için ortaklıklar", "karasal yaşam" ve "insana yakışır iş ve ekonomik büyüme"dir. Bu sonuç sürdürülebilirlik kavramının ruhuyla birebir örtüşmektedir. Bu, gezegenimizin varlığı, barış ve adaletin tesisi için ortak amaçlarda birleşen insanların güçlü kurumlar kurduğu, insana yakışır işlerde çalışılan bir ekonomik büyüme modeli olarak ifade edilebilir.

Mevcut nitel çalışmanın bazı doğal sınırlamaları vardır. Nitel araştırma, tüm verilerin ve sonuçların geçerliliğini sağlamak için dikkatli planlama ve beceriler gerektirir. Bulgular, tek başına nicel veya matematiksel modelleme yoluyla doğrulanamaz ve küçük örneklem boyutu nedeniyle bulgular başka bağlamlara genelleştirilemez.

5. Sonuç ve Öneriler

Araştırmanın amacı, iş dünyasından uygulayıcıların ve akademisyenlerin Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri ile ilgili görüşlerini tespit etmek ve bu konuda çözüm geliştirmektir. Amaca bağlı olarak hazırlanan araştırma sorusu şu şekildedir: "Sürdürülebilirlik Zirvesi: Değer Odaklı Yaklaşım Paneli'ndeki işletme yöneticilerinin ve akademisyenlerin sürdürülebilirlikle ilgili kullandıkları anahtar kavramlar nelerdir?" olarak geliştirilmiştir. Bu çalışma için Harvard Business Review dergisinin düzenlediği, "Sürdürülebilirlik Zirvesi: Değer Odaklı Yaklaşım", panelindeki 23 konuşmacının ses kaydından toplanan veriler, nitel araştırma çözümleme tekniklerinden betimsel çözümleme tekniği ve MAXQDA nitel veri çözümleme programı kullanılarak çözümlenmiştir. "Gezegenimizi hayatta tutmak adına sürdürülebilirlik bu kadar önemliyken uygulamada yanlış olan ya da eksik kalan ne?" sorusu cevap bulması gereken temel bir soru olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu noktada sürdürülebilirlik adına hem uygulayıcı hem örnek teşkil edici olan işletme yöneticilerinin ve akademisyenlerin kavrama bakışı ve görüşleri önemlidir. Sürdürülebilir kalkınma hedeflerinin uygulanmasını yorumlamak ve önceliklendirmek bireysel olarak firmaların sorumluluğundadır ve işletme yöneticilerinin görüşleri önemlidir. İşletmeler, sürdürülebilirlik konularının ve hedeflerinin neler olduğu üzerinde önemli bir etkiye sahiptir. Sürdürülebilirlik bilincinin yaygınlaştırılması açısından farklı kitleleri etkilemeleri bakımından uygulayıcıların ve akademisyenlerin görüşleri önem arz etmektedir. Çalışma sonucunun bu noktada farkındalık yaratacağı düşünülmektedir.

Birleşmiş Milletler sürdürülebilirlik amaçlarına dayalı olarak elde edilen dört ana tema; yoksulluğun sona erdirilmesi,

çevrenin korunması, iklim krizine karşı önlem alınması ve refahın adil paylaşımı ve barışı şeklindedir. Katılımcı frekanslarında ilk sırada yer alan tema ise refahın adil paylaşımı ve barışıdır. Bu noktada araştırmamızdaki katılımcılar ilk sırada "barış, adalet ve güçlü kurumlar" kategorisinin önemini vurgulamışlardır. Genel olarak baktığımızda Birleşmiş Milletler Sürdürülebilirlik Hedefleri kapsamında yapılan kodlamada araştırma kapsamındaki panel katılımcılarının üzerinde en fazla durdukları kodlar; "barış, adalet ve güçlü kurumlar", "amaçlar için ortaklıklar", "karasal yaşam" ve "insana yakışır iş ve ekonomik büyüme"dir. Bu sonuç sürdürülebilirlik kavramının ruhuyla birebir örtüşmektedir. Bu, gezegenimizin varlığı, barış ve adaletin tesisi için ortak amaçlarda birleşen insanların güçlü kurumlar kurduğu, insana yakışır işlerde çalışılan bir ekonomik büyüme modeli olarak ifade edilebilir. Katılımcıların görüşleri, sürdürülebilirlik kapsamında önem verilmesi gereken konuları işaret etmektedir.

Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri'ne ulaşmak için i) dünyanın sürekli olarak barışçıl olması gerektiği, ii) dünya ekonomik yapısında önemli ve adil reformların yapılması gerektiği, iii) yoksul ülkelerdeki yoksulluk verilerinin uluslararası karşılaştırılabilirliğinin önemli ölçüde iyileştirilmesinin gerektiği ve iv) yoksul ülkelerde gerekli yatırım konusundaki belirsizliğin titizlikle ele alınması gerektiği özellikle vurgulanmıştır (Kamruzzaman, 2016: 1). Güçlü bir sahiplenme duygusu ve hükümet, özel sektör ve sivil toplum kuruluşları arasındaki işbirlikleri sürdürülebilir kalkınma hedeflerinin başarısında büyük bir güç kaynağı olabilir. Ayrıca bu başarıyı dini kuruluşların katılımı da etkileyebilir (Rassanjani, 2018: 120). Nicolai vd. (2015), sürdürülebilir kalkınma hedeflerinde nispeten kısa bir sürede kayda değer ilerleme kaydetmenin her ülkenin hayali olduğunu ancak bunun büyük olasılıkla diğer ulusların deneyimlerinden öğrenilerek başarılacağını vurgulamaktadır. Kanun koyucular, üniversiteler, uzmanlar, iş dünyası, sivil toplum kuruluşları ve medya sürdürülebilirlik konusunda birlikte hareket ettikleri müddetçe başarılı olabileceklerdir. Çünkü sürdürülebilirlik, felsefesine inanıldığı takdirde uygulanabilecek ancak kanunlarla da mutlaka desteklenmesi gereken bir kavramdır.

Çalışma, sonucu ile sürdürülebilirlik ile ilgili hem uygulayıcı hem de örnek teşkil etmekte olan işletme yöneticileri ve akademisyenlerin kavrama bakış açılarını net bir şekilde ortaya koymuş olması ile birlikte eksiklikler konusunda öneriler sunması ile önem taşımaktadır. Çalışmada temel alınan kodlamanın tekrarlanabilir çalışmalar için literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Gelecekteki çalışmalar, karma yöntemler kullanarak sürdürülebilirlik kavramı ile ilgili farklı yönleri keşfedebilir. Farklı yıllarda yapılan Sürdürülebilirlik Zirvesi verileri ile karşılaştırmalı çalışmalar yapılabilir.

6. Bilgi

Makale araştırma ve yayın etiğine uygun olarak hazırlanmıştır. Yazarlar arasında herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

7. Kaynaklar

- Antoniades, A., Widiarto, I. & Antonarakis, A. S. (2020). Financial Crises and the Attainment of the SDGs: An Adjusted Multidimensional Poverty Approach. *Sustainability Science*, 15(6): 1683-1698.
- Baltacı, A. (2018). Nitel Araştırmalarda Örnekleme Yöntemleri ve Örnek Hacmi Sorunsalı Üzerine Kavramsal Bir

- Inceleme. *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(1): 231-274.
- Baumgartner, R. J. (2014). Managing Corporate Sustainability and CSR: A Conceptual Framework Combining Values, Strategies and Instruments Contributing to Sustainable Development. *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*, 21(5): 258-271.
- Baumgartner, R. J. & Ebner, D. (2010). Corporate Sustainability Strategies: Sustainability Profiles and Maturity Levels. *Sustainable Development*, 18(2): 76-89.
- Bergman, M. M., Bergman, Z. & Berger, L. (2017). An Empirical Exploration, Typology, and Definition of Corporate Sustainability. *Sustainability*, 9(5): 753-765.
- Besler, S., (2009). Kurumsal Sürdürülebilirlik, Yönetim Yaklaşımlarıyla Kurumsal Sürdürülebilirlik, Ed.: S. Besler, Beta Basım, İstanbul, ss. 1-18.
- Borowy, I., (2014). Defining Sustainable Development for Our Common Future. Routledge Taylor and Francis Group, London and Newyork.
- Castillo-Montoya, M. (2016). Preparing for Interview Research: The Interview Protocol Refinement Framework. *The Qualitative Report*, 21(5): 811-831.
- Coyne, I. T., (1997). Sampling in Qualitative Research. Purposeful and Theoretical Sampling; Merging or Clear Boundaries?. *Journal of Advanced Nursing*, 26(3): 623-630.
- Dasandi, N. & Mikhaylov, S. J. (2019). All for SDG 16 on Peace, Justice, and Strong Institutions: Tracking Progress and Assessing Impact. In Position Paper for the IJCAI Workshop on Artificial Intelligence and United Nations Sustainable Development Goals. 1-3.
- Edwards, M. S. & Romero, S. (2014). Governance and the Sustainable Development Goals. *The SAIS Review of International Affairs*, 34(2): 141-150.
- Elkington, J., (1999). *Cannibals with Forks: The Triple Bottom Line of 21st Century Business*. New Society, Philadelphia.
- Elkington, J., (1997). *Cannibals with Forks: The Triple Bottom Line of 21st Century Business*. Capstone Publishing, Ltd, Oxford.
- Engin, E., & Eker Akgöz, B. (2013). Sürdürülebilir Kalkınma ve Kurumsal Sürdürülebilirlik Çerçevesinde Kurumsal Sosyal Sorumluluk Kavramının Değerlendirilmesi. *Selçuk İletişim*, 8(1), 85-94.
- Falkenberg, J. & Brunsæl, P. (2011). Corporate Social Responsibility: A Strategic Advantage or a Strategic Necessity?. *Journal of Business Ethics*, 99(1): 9-16.
- Fiszbein, A., Kanbur, R. & Yemtsov, R. (2014). Social Protection and Poverty Reduction: Global Patterns and Some Targets. *World Development*, 61: 167-177.
- Gallopın, G. C. & Raskin, P. D., (2016). *Global Sustainability*. Routledge, New York.
- Geray, H. (2006). *Toplumsal Araştırmalarda Nicel ve Nitel Yöntemlere Giriş İletişim Alanından Örneklerle*. Siyasal Kitabevi.
- Hallegatte, S. & Rozenberg, J. (2017). *Climate Change Through a Poverty Lens*. *Nature Climate Change*, 7(4): 250-256.
- Høgevold, N. M. & Svensson, G., (2012). A Business Sustainability Model: A European Case Study. *Journal of Business & Industrial Marketing*, 27(2): 142-151.
- Ihlen, Ø. & Roper, J. (2014). Corporate Reports on Sustainability and Sustainable Development: We Have Arrived. *Sustainable Development*, 22(1): 42-51.
- Ike, M., Donovan, J. D., Topple, C. & Masli, E. K. (2019). The Process of Selecting and Prioritising Corporate Sustainability Issues: Insights for Achieving the Sustainable Development Goals. *Journal of Cleaner Production*, 236: 117-661.
- Kamruzzaman, P. (2016). A Critical Note on Poverty Eradication Target of Sustainable Development Goals. *European Journal of Sustainable Development*, 5(2): 87.
- Lele, S. (1991). Sustainable Development: A Critical Review. *World Development*, 19(6): 607-621.
- Linnenluecke, M. K., Russell, S.V. & Griffiths, A., (2009). Subcultures and Sustainability Practices: The Impact on Understanding Corporate Sustainability. *Business Strategy and the Environment*, November, 18(7): 432-452.
- Merriam, S. B. & Tisdell, E. J. (2015). *Qualitative Research: A Guide to Design and Implementation*. John Wiley & Sons.
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative Data Analysis: An Expanded Sourcebook*. London: Sage Publications.
- Moldavska, A. & Welo, T. (2019). A Holistic Approach to Corporate Sustainability Assessment: Incorporating Sustainable Development Goals into Sustainable Manufacturing Performance Evaluation. *Journal of Manufacturing Systems*, 50: 53-68.
- Morgan, D. L. & Morgan, R. K. (2008). *Single-case Research Methods for the Behavioral and Health Sciences*. Sage Publications.
- Nicolai, S., Hoy, C., Berliner, T. & Aedy, T. (2015). *Projecting Progress: Reaching the SDGs by 2030*. London: Overseas Development Institute.
- Nilsson, M., Griggs, D. & Visbeck, M. (2016). Policy: Map the Interactions between Sustainable Development Goals. *Nature*, 534(7607): 320-322.
- Palys, T. S. & Atchison, C. (2014). *Research Decisions: Quantitative, Qualitative and Mixed Approaches*. Canada Toronto: Nelson Education.
- Peteraf, M. A., (1993). The Cornerstones of Competitive Advantage: A Resourcebased View. *Strategic Management Journal*, 14(2): 179-191.
- Porter, M. E., (1985). *Competitive Advantage: Creating and Sustaining Superior Performance*. Collier Macmillan, London.
- Rassanjani, S. (2018). Ending Poverty: Factors that Might Influence the Achievement of Sustainable Development Goals (SDGs) in Indonesia. *Journal of Public Administration and Governance*, 8(3): 114-128.

- Sachs, J. D., (2015). *The Age of Sustainable Developments*. Columbia University Press, United States of America.
- Sak, Ramazan, Şahin Sak, İ. T., Öneren Şendil, Ç. & Nas, E., (2021). Bir Araştırma Yöntemi Olarak Doküman Analizi. *Kocaeli Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 4(1): 227-256.
- Santos, R., Wennersten, R., Oliva, E. B. & Leal Filho, W. (2009). Strategies for Competitiveness and Sustainability: Adaptation of a Brazilian Subsidiary of a Swedish Multinational Corporation. *Journal of Environmental Management*, 90(12): 3708-3716.
- Sanz, R., Peris, J. A. & Escámez, J. (2017). Higher Education in the Fight Against Poverty from the Capabilities Approach: The Case of Spain. *Journal of Innovation & Knowledge*, 2(2): 53-66.
- Sharma, S. & Ruud, A. (2003). On the Path to Sustainability: Integrating Social Dimensions into the Research and Practice of Environmental Management. *Business Strategy and the Environment*, 12(4): 205-214.
- Stead, J. G. & Stead, W. E., (2009). *Management for A Small Planet: Strategic Decision Making and the Environment*. Sage Publications, Thousand Oaks CA.
- Topple, C., Donovan, J. D., Masli, E. K. & Borgert, T. (2017). Corporate Sustainability Assessments: MNE Engagement with Sustainable Development and the SDGs. *Transnational Corporations*, 24(3): 61-71.
- Tsalis, T. A., Malamateniou, K. E., Koulouriotis, D. & Nikolaou, I. E. (2020). New Challenges for Corporate sustainability reporting: United Nations' 2030 Agenda for sustainable development and the sustainable Development Goals. *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*, 27(4): 1617-1629.
- URL-1: <https://hbrturkiye.com/video/surdurulebilirlik-zirvesi-deger-odakli-yaklasim> adresinden alınmıştır. (Erişim Tarihi: 25.02.2022)
- URL-2: <https://turkey.un.org/tr/sdgs/17> adresinden alınmıştır. (Erişim Tarihi: 02.03.2022)
- UNWCED (United Nations World Conference on Environment and Development), 1987. "Our Common Future", http://conspect.nl/pdf/Our_Common_FutureBrundtland_Report_1987.pdf
- United Nations (1987). *Report of the World Commission on Environment and Development: Our Common Future*
- van Zanten, J. A. & van Tulder, R. (2021). Analyzing Companies' Interactions with the Sustainable Development Goals Through Network Analysis: Four Corporate Sustainability Imperatives. *Business Strategy and the Environment*, 30(5): 2396-2420.

